

Мішкіна Руслана, студентка будівельного факультету
Науковий керівник: Стеценко Світлана Власівна, к.і.н., доц.,
Київський національний університет будівництва і архітектури
ЕЛЕКТОРАЛЬНО-ПРАВОВА СУБКУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ
МОЛОДІ

Електорально-правова субкультура молоді – це інтегральна і складна динамічна єдність знань і розуміння виборчих норм та процедур, повноважень і діяльності організаторів виборів, всіх учасників виборчого процесу, компетентності цих учасників, оцінок виборчого законодавства і практики його застосування на всіх етапах виборчої кампанії і виборів, а також індивідуальних електоральних практик, що проявляються в ставленні та інтересі щодо виборів, до виборчих прав і обов'язків, участі-неучасті у виборах. Характеристика електорально-правової субкультури молоді здатна відповісти на питання:

- в якій мірі існуючі норми виборчого права інтеріоризовані (засвоєні) молодими людьми і чи увійшли в їх базові цінності;
- який рівень ознайомлення молодих людей з основоположними нормами виборчого права, з функціями і діяльністю основних учасників виборчого процесу та організаторів виборів;
- як молодь оцінює закони про вибори та їх реалізацію на практиці, діючу виборчу систему і пропозиції щодо її вдосконалення, чи є у молодих людей власні пропозиції по удосконаленню виборчого законодавства, а також оцінку молодими людьми діяльності виборчих комісій у порівнянні зі ставленням до інших державних інститутів;
- які групи виборців і в яких формах залучені у виборчі кампанії і у вибори, а які не беруть участі в них та з яких причин;
- які основні мотиви голосування молодих людей.

Президентські та парламентські вибори 2014 р. продемонстрували відсутність в політико-правовій культурі українців традицій компромісу і злагоди, що підриває легітимізуючу функцію виборів і перешкоджає формуванню демократичної електорально-правової культури (субкультур). Виборчі кампанії більшості лідерів і партій навіть на хвилі ейфорії від другого Майдану будувалися переважно на обвинуваченнях політичних супротивників. Внаслідок цього українська молодь в якості виборців була позбавлена можливості серйозно і по суті розібратися зі станом тогочасного суспільства загалом, його економіки і культури, в глибинних причинах кризи і конфліктів.

Абсентеїзм, низька електорально активність української молоді супроводжували парламентські вибори 2014 р. Найнижчу електоральну активність проявила молодь у віці від 18 до 29 років (34,25%). Так як для молоді характерним є сприйняття більш простих форм політичних закликів, ніж складних передвиборчих ініціатив, значна її частина виявила прихильність до радикальних політичних сил – Правого сектору (32% від опитаних) та Радикальної партії Олега Ляшка (22%). Парадоксально але за останню також активно голосували люди старші за 60 років (28% від опитаних). В

молодіжному середовищі спрацювала і персональна харизматичність лідерів цих партій, а також висунуті ними радикальні ідеї, які до вподоби молоді.

Таблиця 1

Моделювання показників явки по різних вікових групах на основі результату екзит-полу та соціальних опитувань, даних про наявну кількість виборців (ЦВК)[1]

Вікові групи	За даними екзит-полу (%)	Умовна (обрахована) кількість виборців (явка 52,99%, 15 963 543 виборців за даними ЦВК)	Умовна (обрахована) кількість постійного населення на 1 січня 2014 року (37 236 028 осіб за даними Держкомстату)	Обрахована за результатами екзит-полу явка (%)
18–29 років	16,8	2 681 875	7 829 355	34,25
30–39 років	17,6	2 809 583	6 890 792	40,77
40–49 років	17,7	2 825 547	6 131 333	46,08
50–59 років	20,4	3 256 562	6 631 256	49,11
60 років та більше	25,1	4 006 849	9 753 292	41,12

Винятком тут можна вважати Об'єднання «Самопоміч», у структурі електорату якого також значну частину (24%) склали особи від 18 до 29 років. Це можна пояснити тим, що ця політична сила своєю діяльністю і політичною платформою відображає настрої молоді інтелігенції, позиціонуючи себе як нову свіжу хвилю політиків, яка є очікуваною і бажаною в українському суспільстві в цілому, серед молоді зокрема. На це вказує також те, що серед електорату Об'єднання «Самопоміч» значною мірою переважають люди з повною вищою освітою.

Запит на нових політиків серед молоді також відобразився в голосуванні за маловідомі політичні сили, які не вели широкої передвиборчої кампанії. Серед їх електорату частка виборців від 18 до 29 років становила 27%.

Рис.1. Розподіл електорату основних партій за віком респондентів [2]

Такі результати пов'язані не лише із голосуванням за нові політичні ідеї та сили, а й з контрголосуванням, яке спирається на розчарування молоді в політиці після Революції гідності. Небажання голосувати за партії, які не здійснюють реформи, не проводять чіткого політичного курсу, поєдналося з постреволуційною хвилею громадянської свідомості і набуло вияву в контрголосуванні.

Отже, можна констатувати, що українським молодим громадянам властиві певна пасивність відносно державних органів і виборчого процесу, правовий нігілізм (правова неграмотність) у ставленні до державних бюрократичних механізмів, політичне відчуження від держави. Прагнення переважної більшості молоді жити по-європейськи вимагає від кожної молодої людини самовдосконалення, а не патерналістських очікувань і негайних перетворень на державному рівні.

Зі свого боку, українська держава не може зволікати з переходом від стану перманентного транзиту до незворотності демократичної консолідації і відповідно молодіжна політика держави повинна акцентувати електоральну повноцінність цієї категорії своїх громадян, сприяти розвитку політико- та електорально-правової субкультури молоді, зокрема, студентства як патріотично налаштованої електоральної ніші. Студенти позитивно ставляться до щойно прийнятого Закону «Про освіту». Вперше в Україні всі випускники середньої школи вільно володітимуть державною мовою, що дозволить їм розуміти всі законодавчі й підзаконні акти, що їх стосуються.

Заради підвищення політичної та електоральної активності молоді, державі необхідно впроваджувати дієві заходи, спрямовані на правову просвіту молоді, активніше залучати молодих людей до організації виборчого процесу – роботи у складі виборчих комісій, офіційному спостереженні тощо. На часі – інституційне вдосконалення співпраці молоді з державними органами (на рівні молодіжних парламентів, муніципалітетів, рад студентського самоврядування), в основі якого становлення договірної форми взаємодії, коли співпраця базується на чітко визначених принципах та процедурах, що закріплюються відповідною угодою між молодіжною структурою та державним органом. На жаль, на сьогодні навіть державна цільова соціальна програма «Молодь України» на 2016-2020 рр. включає завдання формування громадянської позиції та національно-патріотичної свідомості, але не розкриває механізмів досягнення результативності.

Список використаних джерел

1, 2. Д. А. Дмитрук Електоральні орієнтації та поведінка виборців під час виборів народних депутатів України 26 жовтня 2014 року [Електронний ресурс] / Д. А. Дмитрук // Український соціум. – 2014. – № 4. – С. 43-61. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Usoc_2014_4_5.

3. Новикова Є. Роль та відповідальність молоді у створенні громадянського суспільства / Є.Новікова. – К., 2008. – 95 с.

4. Аналіз державних стратегічних документів України щодо врахування адаптованих для України Цілей Сталого Розвитку до 2030 року: Аналітична доповідь. – К.: Інститут суспільно-економічних досліджень, 2017. – 84 с.

*Нотевський Євгеній Вячеславович, студент II курсу
факультету економіки та управління ДВНЗ «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

БУДІВНИЦТВО КАХОВСЬКОЇ ГЕС І ФОРМУВАННЯ ПІВДЕННОГО ЕНЕРГОРАЙОНУ ЯК ПЕРЕДУМОВА ІНТЕГРАЦІЇ КРИМУ ІЗ УРСР

Анексія Криму Російською Федерацією, яка відбулась 2014 р., змушує суспільство знати історію зміни територіального складу сучасної України. На нашу думку, актуально розглянути інтеграційні процеси, які відбувалися на початку 1950-х рр. між Кримом і Україною. Вони активізувалися саме із початком будівництва Каховської ГЕС, Південно-Українського та Північно-Кримського каналів.

Так, Кримська область УРСР і прилеглі до неї південні області, від соціально-економічного розвитку яких залежав і розвиток Кримського півострова, посідала чільне місце в тематичному плані роботи Держплану УРСР щодо розвитку народного господарства у шостій п'ятирічці (1956-1960 рр.). Зокрема, цей план мало бути конкретизовано і складено протягом 1954-1955 рр. й обов'язки по складанню плану було розписано по інституціях Держплану УРСР. Незважаючи що на 1954 р. було, фактично, припинено будівництво Південно-Українського і Північно-Кримського каналів й ліквідовано «Укрводбуд», будівництво Каховської ГЕС тривало прискореними темпами. Тематичним планом роботи Держплану УРСР було передбачено завдання «Укргідеп» (м. Харків) розробити до 1 березня 1955 р. пропозиції по використанню електроенергії Каховської ГЕС [1, с. 18]. Будівництво цього об'єкту мало стратегічне значення для формування Південного енергорайону, котрий мав поєднати Придніпров'я, Донбас, Ростовський енергорайон, місцевий район Каховської ГЕС, Миколаїв і Херсон [2, арк. 80], а також забезпечити електрифікацію сільського господарства у південних районах УРСР. Саме соціально-економічний розвиток і сільськогосподарське освоєння південних районів УРСР мали закласти підвалини для соціально-економічного розвитку Криму, а будівництво Південно-Українського і Північно-Кримського каналів мало створити передумови для формування цілісного господарського району півдня України та Криму.

У Схемі розвитку електричних мереж від Каховської ГЕС, яку було надано для ЦК КП(б)У 1951 р., було рекомендовано за напруги 154 кВт., окрім Миколаєва і Херсона, долучити до неї Одесу і Крим [3, арк. 3]. Саме соціально-економічний розвиток і сільськогосподарське освоєння південних районів